

Erik van de Merwe bekledde diverse topfuncties in het Nederlandse bedrijfsleven. Hij bezit ook 77.000 vingerhoedjes, 13.000 sleutelhangers en 1 kasteel. FD Persoonlijk-medewerker *Maartje van Hoek* bezocht hem op de plek waar hij nu door het lot aan gebonden is.

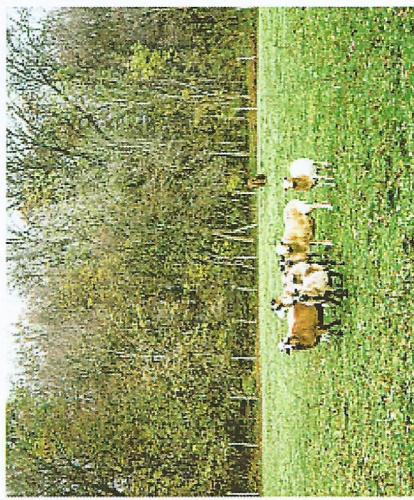
Fotografie: Thomas Victor/Phenster

'Ik moest hier meer zijn'

In een piepklein dorpje, ver hiervandaan, woont een vrolijke kasteelheer die dol is op verzamelen. Hij spaart bijna alles. Hij verzamelt zoveel, dat hij een kasteel moet kopen met vijf bijgebouwen om daartijd zijn verzameling op te slaan. In de grote gebouwen om het slot heen, die een indrukwekkend museum vormen, staat hij zijn verzameling uit. Honderden koekkoeksklokken heeft hij, een hele oude Trabantjes, duizenden sneeuwballen van glas, uitwerke landen, rijen, rijen. Hij koopt twee oud-Hollands draaiorgels. Die spaart hij nu ook. Zijn verzameling van honderden kruiken staathij op in het gebouw met de torenklok. Daar staan ook blergazzen, een oude kamer vol treintjes, tinnen draaimolen uit de VS.

Van de Merwe verzamelt van alles, zoals speldjes en theepels. Hierpáard is ruim honderd jaar oud en komt van een drairmolen uit de VS.

interviews gegeven in zijn carrière. Maartnog niet eerder sprak hij over den crise die hij met zijn familie doordroeg, die hij tijdens het gesprek steeds met de zielde twee woorden bestempelde: tragisch en verdrietig. Hij spreekt rustig, medebetrouwbaar, een digitaal voorzitter raad van bestuur.

De vingerhoedjes staan keurig gesorteerd en netjes opgestoort in de kasten.

Maar het huis zelf is geen museum. Van de Merve's eigen museum - waarover later meer beeldschijn - in de bijgebouwen van het kasteel. Over de hoeveelheid spullen in de woonkamer zegt hij ongewekt: 'Er moet hier geleefd worden, he. De grond is bezaid met treinen van Duplo en van Brio. Een royaal parcours met verdiepingen, stationnetjes, overgangen, overal Playmobil-poppetjes.'

Die liggen eraf langer, blijkt als Van de Merve opstaat en hand sammikt, haalt op weg naar de keuken. Zonder te kijken paait hij zich een weg door het speelgoed op de grond. Hij zet koffie voor het gezelschap. De Nespresso wordt geserveerd in een prachtig porseleinen kopje met bloemen en gouden randjes.

'We wilden hier van alles beginnen, maar dat ging niet'

Van de Merve heeft tal van plannen met kasteel. 'Ik was nietvan plan gewest ooit minder te gaan werken, vertelt hij, terugblickend op zijn carrière. Ben Lachend: 'Dat was voor mij de norm. Van werkten ik energie. Stoppen is niet voor mij.'

Maar toen werd het 2012. Hier, in een Duits slot, vlak bij de populaire lokale attractie, Forstelennparadijs Cöthen, aan het begin van Biendorf, woonde Erik van de Merve met zijn vrouw, Gonnie (66), hun dochter, Heleen (38), schoonzoon Marco (37) en kleinzoon Diego (4).

Hij vertelt over de aankoop van

CV ERIK VAN DE MERVE

Geboren: 1950, in Breda

Studie: Monetair economie, Universiteit van Tilburg

1979-1997 Begint bij Maes-Personals als medewerker controller, en digitaal voorzitter raad van bestuur

1997-2000 Lid raad van bestuur (RvB), voorzitter RvB en directeur Fortis Nederland. Fortis Amey, Fortis Bank

2003-2004 Directeur voorzitter Achmea/Staatskopers

2001-2006 Lid RvB Rotamec Europe

2016-heden Lid Bestuur Topraadwonen

2017-heden Lid raad van toezicht ETB

2019-heden Voorzitter raad van commissariessen ZBG-Group

Van de Merve was commissaris bij Rabobank, Achmea, Mizuho Bank Europe, Royal Schouten Groep, PCM en GWK Travelex

Van de Merve bij Rabobank met de LGB-modellenraad.

Sindsdien is hij niet alleen kasteelheer, maar ook bestuursadviseur en toezichthouder bij goede doelen. En mantelzorger van schoonzoon Marco en grootvader van Diego.

Flatscreen en Duplo
Van de Merve ontvangt zijn bezoek op zijn kasteel in een double-breastedjas met ruit. Met achter haar netjes gekamde zithaar een gemakkelijke fauteuil in een imposante woonkamer op Schloss Biendorf.

Op de leuning van zijn stoel liggen zijn tabletten en de Middeldeutsche Zeitung. Hij zit hier vaak. De beige stoel heeft sluitgatplekken op de armleuningen.

Als hij links kijkt, ziet hij de paarden in de wei, die in het leven van de familie Van de Merve een hoofdrol spelen. Kijkt hij naar rechts, dan zie hij de royale rechthoekige woonkamer van het slot. Houten, kraakende vloer, donkere rode gordijnen tot op de grond, antieke, houten tafel met stapels papieren erop in het midden, een zithoek met een grote flatscreentelevisie. Tegen de muur staan rijen massive antieke kasten met klassieke servies. Alles in deze woonkamer is verzameld door Van de Merve.

Met zijn vrouw,
Gonne, op het
landgoed bij het
kasteel.

het kasteel, in eerste instantie puur als belegging. Na een paar jaar wilde ik het verkopen. Maar dochter Heleen en vrouw Gonne gingen er met de paarden op uitkantte. 'Wij vonden het hier zo fijn', zegt Gonne terwijl ze op het leren bankje naast haar man gaat zitten. Eerst: 'Heb je al koffie gezet voor het gezelschap? Dan: 'Wij wilden hier wel blijven.' Moeder en dochter hoefden volgens Van de Merwe weinig te doen om hem te overtuigen. Schloss Biendorf werd zo voor Erik en Gonne een tweede thuis en ooit dochter Heleen nam er haar intrek.

Van de Merwe: 'De vrijheid hier op dit landgoed, je kunt hier van alles van maken. In het begin waren we van plan van alles te verhuren, we hebben tentatieve slaapkamers. Als bed and breakfast, voor huwelijken en seminars. Maar dat is nooit van de grond gekomen.'

Ziek op huwelijksreis

Datzitro. Dochter Heleen meldde zich in 2006 bij de vrijwillige brandweer van Biendorf en werd daar verhiefd op Marco. Het stel trouwde en ging in 2012 op huwelijksreis. Ze waren op de Maldiven, toen Marco bloedvergiffing kreeg, ondanks de antibiotica die hij sliske kwegte een getrokken verstandskram. Het zoutgehalte van zijn herten kon lekkende. In het lokale hertenhuis brachten de artsen zijn zoutgehalte op peil. Te snel. 'Daardoor is hij invalide geraakt.'

Hoe het nu met Marco gaat? Van de Merwe praat in korte, feitelijke zinnen. Marco is invilide. Hij heeft heel veel zorg nodig. Hij kan niet. Hij zit in zijn stoel. 's Middags ligt hij. Hij kan niet of nauwelijks praten. Hij kan

klinkken uitbrengen. Hij kan niets. Zijn verstand is wel goed, daar is niets mis mee. En hij kan hier in de kamer een beetje lopen. Voor de gastheel moet hij in een rolstoel. Hij eet gaaf heel moeilijk, de heft komt weer uit zijn mond. Het is tragisch. Er zit geen vooruitgang in.'

'Het is echt fulltime mantelzorg. Hij kan geen moment alleen zijn.' 'We kunnen hier niet weg. We waren dit jaar al 75 jaar niet met vakantie geweest. We zijn afgelopen zomer voor het eerst weer weggegaan. Marco ging twee maanden naar een kliniek. Mijn dochter en Diego gingen met ons mee. Heleen vond dat een moeilijke beslissing.'

Dan: 'Dat Marco thuis zou blijven wonen, is meérname de wens van

onze dochter. Die respecteren wij. Mijn dochter wil dat hij zo lang mogelijk thuis blijft, ze wil zo lang mogelijk voor hem zorgen.

Ik begon waleens voorzichtig over een verpleeghuis, maar dat is onbespreekbaar. Ook vakantie was tot voor kort niet aan de orde. Maar daag nu we vanaf nu voorzichtig vaker doen. Voor ons als ouders is het tragisch om de dochter zoziezen. Herveranderd heel te leven. Ook voornamelijk. Daarom kon ik ook niet zoveel meer werken en heb ik twee jaar geleid gebend gemaakt dat ik een stage ergens doe. Ik moest hier zijn. Het heeft zoveel invloed op het hele gezin. Alles verandert.'

'Ik moest hier meer zijn.'

Or dat een moeilijke beslissing was, is de vraag. 'Ja, toch best wel. Ik had nu werkten. Ik vind werken leuk. En daarom wil ik niet hele-

'Zijn verstand is wel goed, niets mis mee. Maar hij kan niets'

Erik van de Merwe heeft een verzameling van 976 pijpen.

ken niet helemaal heb gelezen. Daarwas ik denk ik een uitzondering in. Ook insisteren naar anderen hoort bij je taak, vind ik. Ik wil horen wat er leeft op de vloer. Dus sprak ik met de ondernemingsraad. Nou, dan hoor je vaak veel meer dan van de bestuurders.'

Vonden die bestuurders hem daarom weleens vervelend? 'In het begin moesten ze even wennen, laat ik het maar zo zeggen. Ik heb het meegemaakt hoor, dat een bestuur zei: "Praten met de ondernemingsraad, dat mag niet hoor, of alleen in overleg met ons." Dan weetje dat ze iets te verbergen kunnen hebben. De goede bestuurders hadden er geen moeite mee.'

Tevreden medewerkers

'Bestuurders hebben vaak de neiging iets positiefs voor te stellen, dat is nu eenmaal zo. Ik heb weleens een lezing gehouden met als titel "De CEO bij windkracht 12". Maar ik bedoelde windkracht méé. Aandeelhouders zijn dan niet meer kritisch, commissarissen zijn niet meer kritisch, want "het gaat zo goed bij het bedrijf". Dat is gevraaglijker. Vaak worden dan te veel risico's genomen, of men bedondert de klanten.'

'Daarom wil ik ook altijd weten hoe de ontwikkeling is van medewerkerstevredenheid, van klanttevredenheid. Dat zegt mij meer dan de aandelenkoers. Een aandelenkoers is een momentopname.'

Van de Merwe kent ze ook, die bedrijven waar de CEO werd uitgeroepen tot CEO van het jaar door de aandeelhouders, maar waar de medewerkerstevredenheid en klanttevredenheid intussen al jaren omlaag holden. 'Op een gegeven moment ging dat bedrijf bijna failliet. Een groot Nederlands bedrijf was het; KPN in dit

Gonne en Erik in de tuin van Schloss Biendorf.

maal stoppen. Ik moet ook iets blijven doen wat ik leuk vind.'

Daarom rijdt Erik van de Merwe elke dinsdagavond van Vleuten naar Biendorf. En op zaterdag rijdt hij terug, elke week; 560 kilometer in vier uur. Vrouw Gonne woont volijd in Biendorf.

Van de Merwe vult zijn werkweek – hij werkt naар eigen zeggen nog altijd dertig tot veertig uur per week, 'niet zoveel dus' – met advieswerk en commissariaten. De avonden in Nederland is hij niet alleen. 'Ik heb voor iedere dag wel een uitnodiging voor een officiële gelegenheid of etentje. Gelukkig maar, anders zou ik steeds Chinese moeten halen.' Erik van de Merwe en zijn vrouw beginnen hattelijk te lachen.

Wit, man, boven de zestig

Tot voor kort was hij juryvoorzitter van de Henri Sijhoff Prijs, een prijs van het FD voor ondernemingen die zich onderscheiden in hun financiële verslaglegging. Nog altijd is hij bestuurslid van

twee ledenvan in de veertig. Nou, dat merkje. Diversiteit leidt tot veel betere beslissingen. De sfeer is bovendien anders, prettier.'

Van de Merwe heeft het werk als commissaris altijd als een vak gezien en kijkt 'tevreden terug op zijn carrière'. Met opgetrokken wenkbrauwen aanschouwt hij nog altijd collega-commissarissen die zo'n commissariaat 'er een beetje bij doen': 'De meesten doen het als ze zijn gestopt met werken. Ik niet. Ik deed het als professie.'

Hij is altijd een dossierverreter geweest: 'Ik lees alles. Ik kom nooit op een vergadering terwijl ik stuk-

'Diversiteit leidt tot veel betere beslissingen. De sfeer is bovendien anders, prettier'

geval. Maar er zijn meer bedrijven waar het zo gaat. Dus als commissaris moet je altijd zorgen dat je geen zand in de ogen laat strooien door resultaten die op dat moment goed zijn.'

'Als bestuur moet je achter elkaar staan en voor elkaar en naast elkaar. Ik heb dat zelf meegemaakt tijdens mijn voorzitterschap van MeesPierson. Daar heb ik toch in heel korte tijd een heel leuke organisatie opgebouwd. Ik moest veel afstoten, veel reorganiseren. Maar in korte tijd ging het resultaat van 180 miljoen naar 800 miljoen.'

De ogen van Erik van de Merwe lichten op. Kleinzoon Diego komt binnen, de vierjarige zoon van Heleen en Marco. Hij klimt bij Van de Merwe op schoot, geeft kusjes.

Van de Merwe spreekt Duits met zijn kleinzoon. Hij zegt hem dat hij zijnjas mag aantrekken. 'We gaan naar het museum.' Bij de kapstok gaat hij door de knieën om Diego te helpen met de rits van zijnjas. 'Ik ben voor hem alsoen vader natuurlijk. We hebben hem geleerd dat hij met veel respect met zijn eigen vader moet omgaan. Diego houdt altijd rekening met zijn vader. Dat is geweldig om te zien.'

Met enige trots tegen Diego: 'Vertel mij eens wat je achternaam is?' 'Van de Merwe' roept het jonge tje blij.

Senior en junior lopen hand in hand door het park van het slot, naar een van de bijgebouwen. Vrouw Gonnie opent de deur. Hier heeft Van de Merwe zijn tweehonderd collecties met oog voor detail uitgestald.

De ruimtes zijn gevuld met alles wat Van de Merwe gedurende 25 jaar op vlooienmarkten door heel Europa heeft gevonden. Elk item heeft Van de Merwe er zelf neerge-

Iedereen kan langs komen op het landgoed. Wel eerst even aanmelden via de site.

een melding in het Guinness Book of World Records zit hij niet te wachten. 'Daarvoor moet je de hele verzameling beschrijven, stuk voor stuk. Nou nee, dankje.'

Op meer spullen trouwens wel. 'Laatst kwam hij weer met een paar dozen vol nieuwels in de achterbak aanrijden', zegt Gonnie. Hij: 'Dat ga ik dan rustig uitzoeken. Iets weggooi? Dat nooit.'

Hij verzamelt in principe alles. 'Behalve postzegels en munten.' Waarom juist die twee dingen niet? Daar vind ik niets aan.' Zijn vrouw verzorgt op het kasteel de rondleidingen - jaarlijks komen rond de drieduizend bezoekers langs op het slot. Iedereen is welkom en krijgt een kop koffie en taart (wel even van tevoren aanmelden op schlossbiendorf.de). Wil hij met deze verzameling een boodschap uitdragen? Opgeeft: 'Welnee, ikhou gewoon van verzamelen.'

Het draaiorgel

Dan mag Diego de LGB-modelspoorbaan laten zien. Over het spoor rijden de treinen kriskras door elkaar. Van de Merwe senior is minstens zo enthousiast als zijn kleinzoon bij het zien van zoveel actie. Hij houdt de hand van Diego de hele tijd vast. 'Kom', zegt hij dan, 'we gaan naar buiten. Nog even naar het draaiorgel.' Daar gaat het duo, het landgoed op.

Het grote, zalmroze oud-Hollandse draaiorgel heeft Van de Merwe speciaal voor het bezoek uit zijn opslagplaats geduwd. 'Tulpen uit Amsterdam' klinkt over het Duitse landgoed. Diego danst een rondje.

Van de Merwe lacht. 'Van dit soort dingen word ik gewoon heel erg blij!' □

'We hebben Diego geleerd dat hij met veel respect met zijn vader moet omgaan'